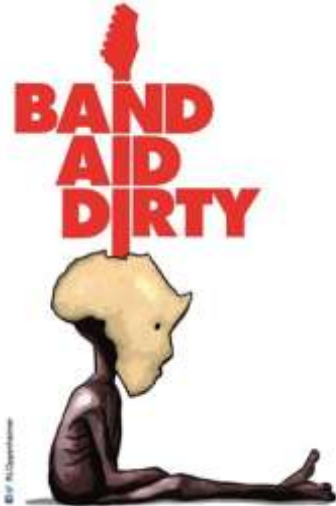

Wat er schort aan Band Aid 30

Een middagje liefdadigheid

De Standaard 21 november 2014 | Sioen

Als ervaringsdeskundige in benefieten vond **Sioen** de kritiek op Bob Geldofs initiatief Band Aid 30 eerst maar flauw. Maar de neerbuigende tekst, het beeld van Afrika dat het lied achterlaat en het gebrek aan engagement van de artiesten deden hem van mening veranderen: Afrika is beter af zonder 'Do they know it's Christmas time?'

- *Band Aid 30* schept een 'sfeer van armoede' waartegen Afrika zich al decennia verzet en waardoor investeerders worden afgeschrikt
- De lyrics van 'Do they know...' zijn neerbuigend en stigmatiserend

Ik had me voorgenomen vooral kritisch te staan tegenover de toenemende tegenwind die de vernieuwde versie van *Do they know it's Christmas?* te verduren krijgt. Ik ben tenslotte ook maar een zanger die zich, net als vele van zijn collega's, inzet voor benefieten allerhande. En wat doen we dan? Juist, we zingen een liedje. Voor de ene een flauw melodietje, de ander zal misschien fan zijn. Maar op dat moment maakt onze smaak niet uit, want het doel heiligt de middelen, toch? Het is in de eerste plaats toch fijn dat artiesten opkomen voor een goed doel en geld inzamelen om mensen te helpen? Wat kan daar nu mis mee zijn?

Maar mijn naïviteit smelt als sneeuw voor de Afrikaanse zon terwijl ik me inlees over het initiatief. Als ik de videoclip bekijk, hoor ik hetzelfde arrangement als in de jaren 80, weliswaar met andere stemmen. In dertig jaar is popmuziek blijkbaar maar weinig geëvolueerd. Ik zie alleen Angelique Kidjo opduiken als Afrikaanse artieste – is dat echt de enige die je kent, Bob? Als ik de ietwat aangepaste doch melige lyrics hoor, krullen mijn tenen (*The Guardian* noemt sommige passages 'neerbuigend' en 'stigmatiserend').

De wijze woorden van mijn muzikale held Damon Albarn (Blur, Gorillaz), die trouwens weigerde om mee te zingen, doet mij heimwee krijgen naar mijn tijd in Soweto. 'Ons idee van wat helpt en wat juist en fout is, wordt niet per se gedeeld door andere culturen. Aan al die mensen die het nummer opnamen, die hun agenda voor een namiddagje vrijmaakten: ga naar Afrika, beleef het, ervaar dat magisch gevoel. Als je terugkomt, zal je misschien anders in het leven staan.'

Calling Up Soweto

De krop in mijn keel herinnert me aan hoe intens mijn ervaring was in de townships van Johannesburg, toen ik er werkte aan het project 'Calling Up Soweto', in samenwerking met Oxfam. Het was een ervaring die me persoonlijk en muzikaal op een uitermate positieve manier heeft veranderd. De herinnering geeft me 'melancholie met een glimlach'.

Maar ik ben niet vergeten hoe hard de eerste kennismaking was: 'Wat kom jij hier doen, Sioen? Ons jaloers maken met de mogelijkheden en kansen die je krijgt, alleen omdat je elders bent geboren? Onze ideeën stelen zoals jullie Europeanen al zo vaak hebben gedaan? Wie denk je wel dat je bent?'

En nadien, na vele gesprekken en repetities, hoe de samenwerking langzaam maar zeker evolueerde naar een resultaat waar beide culturen zich in konden vinden.

Ik surf verder en tref op aljazeera.com felle reacties van Afrikanen van alle nationaliteiten: 'We kunnen dit zelf aan, Bob Geldof, *back off!*', 'Afrikaanse oplossingen voor Afrikaanse problemen'. 'Het lied is een neerbuigend relict dat meer kwaad dan goed kan doen'. En terwijl ik luister naar de Afrikaanse songs 'Ebola in town' en 'Africa stop Ebola' die door verscheidene Afrikaanse muzikanten werden ingezongen, lees ik op trouw.nl: 'De voornaamste kritiek is dat de song een volledig continent wegzet als één grote kale vlakte vol treurnis.' Ook Congo-specialist Koen Vlassenroot (UGent) die ik even opbel, stoort zich aan het feit dat het **initiatief een beeld schept van 'de hulpeloze Afrikanen, die niet verder kunnen zonder onze liefdadigheid'**. Een 'sfeer van armoede' waartegen het continent zich al decennia verzet en waardoor investeerders worden afgeschrikt of samenwerkingen door een **imagoprobleem op voorhand verloren gaan**.

Die van Elbow doet ook mee!

Als ik ten slotte de website van Band Aid 30 bezoek, in de hoop informatie te vinden over hoe het geld zal worden verdeeld, wat de strategie is om die moeilijke materie aan te pakken, of gewoon welke organisaties aan de actie gekoppeld zijn, blijf ik in het ongewisse. Wat je wel nadrukkelijk aantreft op de website, is een lijst van de deelnemende artiesten. Oké, dankzij hun bekendheid is de opbrengst misschien groter, maar ik mis de intenties van de artiesten, een begeleidend interview, de betrokkenheid met de materie, een persoonlijk verhaal, iets dat me raakt. Iets dat het meer maakt dan goedkoop sentiment dat ons geweten sust. Iets meer dan deze gemiste kans.

Want vergt deelnemen aan een benefiet niet meer dan een liedje zingen? Dragen artiesten op dat moment niet de verantwoordelijkheid tegenover hun publiek om kritisch te staan tegenover de tekst die ze zingen? Tegenover hoe het geld wordt verdeeld? Waarom ze het doen?

Of doen ze het uit eigenbelang omdat ze net een nieuwe single willen promoten? Is het interessant volgens hun management omdat ook Guy Garvey van Elbow er zal zijn? Of weten ze gewoon niet beter, en doen ze maar wat, zonder moeite? Op, zoals Damon Albarn het zei, een toevallige vrije middag in een drukke agenda?